

Beleid Sociale Veiligheid

HET LICHTBAKEN

SCHOOLJAAR 2024-2025

het Lichtbaken

Inhoud

Inleiding	3
Aanleiding voor dit beleid	3
Het doel van dit beleid	3
Voorwaarden.....	3
Onze blik op Pesten	4
Vormen van pesten	4
Pesten of plagen?.....	4
Gevolgen van pesten en plagen	5
Signaleren van pesten	5
De signalen van het slachtoffer (de gepeste)	5
De signalen van pesten bij de pester	5
Aanpak van pesten en sociale onveiligheid	6
Anti-pestcoördinator en vertrouwenspersoon.....	6
Preventief beleid	7
De preventiepiramide	7
Leerlingen.....	7
Team.....	7
Ouders	8
Monitoren van de sociale veiligheid	9
KIJK!	9
Sociogram.....	9
WMK.....	9
Esis.....	9
Team.....	9
Ouders	9
Tijdspad sociale veiligheid en gedrag	10
AVG	11
Burgerschapsvorming	12
Bijlagen	13
Bijlage 1 Praatplaat 'Ons Pestprotocol'	13

Inleiding

Aanleiding voor dit beleid

Binnen het primair onderwijs geldt sinds augustus 2015 de wet Sociale Veiligheid op school. Met de invoering van deze wet hebben de scholen een inspanningsverplichting gekregen om een sociaal veilige schoolomgeving te realiseren. De hoofdpunten uit de wet zijn:

1. De school is verplicht een veiligheidsbeleid te voeren.
2. De school is verplicht jaarlijks de veiligheidsbeleving van leerlingen te monitoren.
3. De school is verplicht een vast aanspreekpunt voor pesten te hebben en te zorgen dat een persoon het antipestbeleid coördineert.

Het doel van dit beleid

Wij vinden het van belang dat de leerlingen zich veilig en prettig voelen tijdens hun basisschoolperiode en in hun latere carrière terugblikken op een fijne basisschoolperiode. Een veilige en positieve leeromgeving in de school is een randvoorwaarde om te kunnen leren en verdient daarom prioriteit (Van Tuijl & Zijlstra, 2017). Mede daarom is het van belang dat de kinderen zich veilig en fijn voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen op zowel cognitief gebied als sociaal emotioneel gebied. Wij investeren en creëren daarom als school een veilige en positieve sfeer. De focus wordt gelegd op preventief handelen. Bij negatieve signalen of ongewenste situaties wordt er direct gehandeld.

Voorwaarden

Voorwaarden om ons doel te bereiken:

- Het sociaal veiligheidsbeleid (vanaf nu omschreven als beleid) wordt aan het begin van het schooljaar doorgenomen, zodat het team het beleid scherp op het netvlies heeft staan.
- Beleid wordt samen met de algemene brief van de school- en klassenregels in de derde week van het schooljaar naar de ouders verstuurd.
- Beleid wordt bij de startvergadering, aan het begin van het nieuwe schooljaar, geëvalueerd en indien nodig aangepast. Indien er tussentijds aanpassingen nodig zijn zal de kwaliteitsgroep Pedagogisch Klimaat zich hier over buigen. Het sociale veiligheidsplan is een onderwerp dat terugkeert op de themavergaderingen die 7 keer per jaar plaatsvinden.
- De Vreedzame School is zichtbaar. Teamleden, ouders en leerlingen kunnen elkaar aanspreken op de gemaakte afspraken indien er ongewenste situaties zich voordoen.
- Voor ouders, leerlingen en teamleden is er een aanspreekpunt met betrekking tot pesten (anti-pestcoördinator).
- Voor ouders, leerlingen en teamleden is er een aanspreekpunt met betrekking tot ongewenste situaties en/of gedrag (vertrouwenspersoon).
- Teamleden zijn alert op de signalen van pesten en nemen, als pesten optreedt, duidelijk stelling hiertegen in volgens 'ons pestprotocol'.
- Pesten wordt als probleem gezien door alle betrokken partijen: leerlingen, teamleden en de ouders/verzorgers.

Onze blik op Pesten

Een aanzienlijk deel van de schoolgaande kinderen wordt gepest of pest zelf. Zo'n 10% van de basisschoolleerlingen geeft aan regelmatig gepest te worden en zo'n 4% geeft aan te pesten. Pesten is een probleem dat wij serieus nemen. Daarom is hieronder vastgelegd hoe er wordt gehandeld wanneer er wordt gepest.

Vormen van pesten

Er zijn diverse vormen van pesten die voorkomen:

- *Fysiek pesten* (lichamelijk) voorbeelden:
slaan, schoppen, duwen, knijpen, haren trekken of tegenhouden.
- *Verbaal pesten* (met woorden) voorbeelden:
schelden, roddelen, chanteren, iemand voor schut zetten en het uiten van bedreigingen.
- *Materieel pesten* (met spullen) voorbeelden:
afpakken van spullen, beschadigen of verstoppert van spullen.
- *Relationeel of sociaal pesten* voorbeelden:
buitensluiten, negeren of uitlachen.

Naast de beschreven vormen van hierboven bestaat ook digitaal pesten. Bovenstaande vormen worden via digitale kanalen uitgevoerd. Daarnaast kunt u denken aan het bewerken van foto's, het versturen van bedreigingen of iemand hacken of blokkeren. Voor verdere toelichting omtrent digitaal pesten verwijzen wij u naar het beleid 'Sociale Media'.

Pesten of plagen?

De termen pesten en plagen worden vaak door elkaar gehaald. Wat voor de een pesten is, ervaart de ander als plagen. Wij gaan uit van de beleving van de leerling. De leerling bepaalt of hij/zij het ervaart als pesten of plagen. Elke melding en/of signalen nemen wij serieus.

De definitie van pesten die wij op Het Lichtbaken hanteren is als volgt:

'Pesten is een vorm van agressief gedrag, waarbij een of meer individuen, bij herhaling, een betrekkelijk machteloze ander persoon aanvallen, vernederen en/of buitensluiten (Salmivalli, 2010).

Onderstaand schema geeft de kenmerken tussen pesten en plagen weer.

Plagen	Pesten
Er is sprake van plagen als: <ul style="list-style-type: none">- iets af en toe gebeurt- het heen en weer gaat- iets kortdurend is- je kunt zeggen als iets niet meer leuk is- er sprake is van gelijkwaardigheid- het makkelijker te stoppen is	Er is sprake van pesten als: <ul style="list-style-type: none">- het vaak tegen dezelfde persoon gaat- iets voortdurend / aanhoudend / frequent* en herhaaldelijk gebeurt- één partij er lol in heeft, de ander niet- er sprake is van een machtsverhouding / ongelijke strijd- het lastig te stoppen is <p>*Onder 'frequent gedrag' wordt gehanteerd dat het gedrag minstens twee tot driemaal per maand moet voorkomen om te kunnen spreken van pesten of gepest worden (Menesini & Salmivalli, 2017)</p>

Gevolgen van pesten en plagen

Aan iedere weerszijde kleven gevolgen. In onderstaande schema worden verschillende gevolgen van pesten en plagen weergegeven.

Plagen	Pesten
<ul style="list-style-type: none">- Prettig voor een groep, goede sfeer.- Men blijft in de groep opgenomen.- Kinderen worden weerbaar: kunnen oefenen met de sociale vaardigheden zoals het aangeven van grenzen.- Plezier hebben met zijn allen. <p>Gevaar: plagen kan doorslaan naar pesten</p>	<ul style="list-style-type: none">- Onveilige groep, negatieve sfeer.- Laag welbevinden, niet alleen bij het slachtoffer.- Relaties aangaan verloopt moeizaam.- Ziek zijn, niet tot leren komen.- Indien niet tijdig wordt ingegrepen kunnen gevolgen (lichamelijk, mentaal en leerprestaties) ernstig zijn.

Signaleren van pesten

De signalen van het slachtoffer (de gepeste)

Er zijn diverse signalen die mogelijk kunnen duiden op pesten:

- Mag niet meedoen met spelen of wordt vaak als laatste gekozen.
- Schoolprestaties gaan achteruit.
- Vermijdt de speelplaats of blijft dicht bij de leerkracht in de pauzes.
- Ziet er ongelukkig, gestrest of depressief uit.
- Klaagt over buikpijn en hoofdpijn.
- Heeft misschien niet één goede vriend.
- Bezittingen worden afgenomen of verstoofd.
- Wordt uitgelachen of onvriendelijk benaderd.

Ook gedragsveranderingen kunnen mogelijk duiden op pesten:

- Leerlingen met teruggetrokken gedrag.
- Leerlingen met zwakke, onzekere lichaamshouding.
- Leerlingen die zich sterker manifesteren: brutaler – agressiever.
- Leerlingen die zich afzonderen.
- Leerlingen die spullen kwijt zijn of waarvan de spullen kapot zijn.
- Leerlingen die sociaal onhandig gedrag vertonen .

De signalen van pesten bij de pester

- Weigert om met bepaalde mensen samen te werken
- Zet zich af tegen de groep en speelt vaak de baas
- Pikt er snel zwakke plekken uit bij een ander
- Kan zich moeilijk inleveren in anderen
- Aanvaardt moeilijk regels en grenzen
- Reageert vaker impulsief en agressief
- Signalen van een dubbelleven: in de buurt van autoriteit is er niets aan de hand, op onbewaakte momenten misdraagt het kind zich

Bovenstaande signalen komen niet bij alle pesters of gepesten voor. Het zijn enkele signalen die alarmbellen kunnen doen afgaan.

Tot slot worden de stappen van pesten/plagen weergegeven in een stroomdiagram in bijlage één 'Ons Pestprotocol'.

Aanpak van pesten en sociale onveiligheid

Zoals eerder beschreven investeren en creëren wij als school in een veilige en positieve sfeer. De focus wordt gelegd op preventief handelen. Als er zich toch pestincidenten voordoen, gaan wij altijd eerst na of de Vreedzame School nog goed wordt uitgevoerd in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Middels de Vreedzame School wordt een fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag gelegd. Hieronder enkele elementen van het programma die aan de groep worden aangeleerd:

- Wanneer wordt er gesproken van plagen en wanneer van pesten.
- Groeps- en schoolregels over pesten (praatplaat).
- Tijdens de lessen van de Vreedzame School wordt er besproken hoe leerlingen elkaar kunnen helpen indien er wordt geplaagd of gepest.
- Het verbeteren van de onderlinge relaties tussen leraren en leerlingen en tussen leerlingen onderling.

Anti-pestcoördinator en vertrouwenspersoon

Op Het Lichtbaken is juf Simone C. de vertrouwenspersoon (scagli@lichtbaken.lucasonderwijs.nl) en juf Shannon de anti-pestcoördinator (smartens@lichtbaken.lucasonderwijs.nl). De vertrouwenspersoon en de anti-pestcoördinator worden voorgesteld tijdens de informatieavond aan het begin van ieder schooljaar en de anti-pestcoördinator en de vertrouwenspersoon zullen ieder jaar aan het begin van het schooljaar zich voorstellen in de klassen. Ook wordt er regelmatig via de nieuwsbrief ('Even Bijpraten') aandacht besteed aan de onderwerpen veiligheid, plagen en pesten.

Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon is iemand die verbonden is met school, bij wie je met vertrouwelijke zaken en persoonlijke problemen met betrekking tot schoolse zaken terecht kan.

Als school vinden wij het van belang dat iedereen om hulp kan vragen. Hulp in de breedste zin van het woord. Mochten er zaken zijn waarover u met iemand wilt praten dan doet u dat in eerste instantie met de leerkracht van uw kind of met de directie.

Anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator fungeert als vast aanspreekbeurt bij (mogelijke) peestsituaties, voor leerlingen en ouders. De anti-pestcoördinator brengt de situatie in kaart en bekijkt welke acties mogelijk zijn om de peestsituatie op te lossen. Daarnaast behoort het coördineren van het antipestbeleid ook tot de taak van de anti-pest coördinator. Ook speelt de anti-pestcoördinator een actieve rol in het voorkomen van pesten.

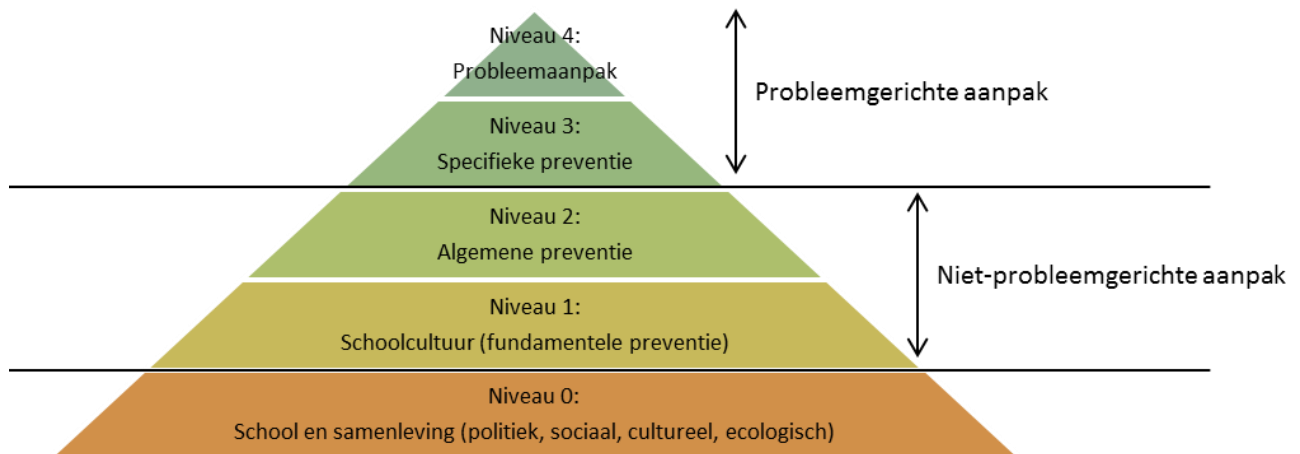
Preventief beleid

De preventiepiramide

De Wet van de sociale veiligheid is sinds augustus 2015 op scholen ingevoerd (Nederlands Jeugdinstituut, 2015). Deze wet houdt in dat iedere school in het primaire onderwijs een beleid moet voeren over de sociale veiligheid. Een veilige en positieve leeromgeving in de school is een randvoorwaarde om te kunnen leren en verdient daarom prioriteit (Van Tuijl & Zijlstra, 2017). Met behulp van de preventiepiramide heeft Het Lichtbaken een integraal en positief preventiebeleid beschreven.

De preventiepiramide bestaat uit vier plus een niveau en is opgebouwd van breed naar smal. Het verschil in niveau wordt gemaakt door de mate van probleemgerichtheid. Ieder niveau begint met een brede, stevige basis. Er wordt pas aanspraak gemaakt op hogere niveaus als de onderliggende niveaus niet het gewenste resultaat oplevert (Deklerck, 2011).

In bijlage 2 treft u de preventiepiramide van Het Lichtbaken aan, gericht op de preventieve maatregelen die wij in de school per niveau treffen.

Voorbeelden van preventieve activiteiten op Het Lichtbaken:

Leerlingen

- Bij de start van het schooljaar samen afspraken maken voor in de klas
- We hanteren de grondregels van de Vreedzame School
- Kennismakingsronde pestcoördinator en vertrouwenspersoon
- Mediatoren opleiden
- Mediatoren voorstellen aan de klassen
- Leerlingenraad 5 t/m 8
- Leren Zichtbaar Maken
- Werken met de principes van Goed van Start gecombineerd met de Vreedzame School waarbij drie waarschuwingen worden gehanteerd en er een time-out wordt ingezet

Team

- Bij startvergadering kwaliteitskaarten bijstellen en doornemen (beleid)
- Informatieavond voor ouders
- Rondes lopen VS/LZM/RW/BL/SP
- Korte lijnen met ouders en collega's
- Voorbeeldrol van regels naleven en nastreven van de Vreedzame School

- Elkaar attenderen op gedrag
- Trainingen en studiedagen omtrent sociale veiligheid voor het team organiseren

Ouders

- Kennismakingsavond start schooljaar
- Kom in de klas bij de VS lessen
- Ouders welkom in de school op woensdagochtend
- Rapportgesprekken

Monitoren van de sociale veiligheid

Een onderdeel van de zorgplicht sociale veiligheid is dat scholen ieder jaar monitoren of de leerlingen zich veilig voelen op school. In ons toezicht letten we ook op deze monitoring. Wij zetten maatregelen en activiteiten preventief in om een sociale veilige schoolomgeving voor onze leerlingen te bewerkstelligen. De resultaten van de monitoring gebruiken wij om te kijken of er:

- Aanpassingen nodig zijn in het preventief beleid.
- Interventies naar individuele leerlingen dan wel groepen, leerkrachten of team wenselijk zijn.

Hieronder worden enkele onderdelen uitgelicht om de sociale veiligheid te monitoren.

lep

lep is een leerlingvolgsysteem die voor de groepen 1-2 wordt gebruikt om alle ontwikkelingslijnen van de leerling in beeld te brengen naar aanleiding van observaties van de leerkracht. Op deze manier worden ook de gegevens over de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen verzameld.

lep wordt in de groepen 3 t/m 8 gebruik om de sociaal-emotionele ontwikkeling te volgen.

Sociogram

Bij iedere rapportperiode wordt een sociogram door de leerlingen vanaf groep 5 ingevuld. Dit sociogram geeft een beeld over hoe de leerlingen denken over hun klasgenoten. De resultaten kunnen gebruikt worden bij het maken van groepjes in de klas, samenwerkingsopdrachten of eventueel een aanknopingspunt zijn waarbij er gekeken wordt naar de veiligheid in de klas ten opzichte van het kind.

lep

Op Het Lichtbaken maken we gebruik van het instrument lep om de sociale veiligheid en het welbevinden van de leerlingen van de groepen 6 t/m 8 te meten. Dit is een jaarlijks verplichte meting.

Esis

Een leerlingvolgsysteem waarbij de vorderingen en resultaten van de leerling worden bijgehouden. Daarnaast wordt in dit systeem de gegevens over de gezondheid, ondersteuningsbehoefte en afwezigheid van de leerlingen bewaard.

Team

Onder het team wordt een tevredenheidspeiling eens in de twee jaar uitgezet.

Ouders

Onder de ouders wordt een tevredenheidspeiling eens in de twee jaar uitgezet.

Andere tools die worden ingezet om de sociale veiligheid te monitoren zijn: observeren tijdens pauzes en vrije situaties, kindgesprekken, kletskaarten en spelletjesmiddagen.

Tijdspad sociale veiligheid en gedrag

Een voorbeeldkalender

Wanneer	Wat
Augustus 22 augustus t/m 2 september 26	Iedere dag les van De Vreedzame School + Goed van Start Startgesprekken
September 6 6 7 22 26 t/m 30 september 29	Algemene brief met school- en klasregels versturen Informatieavond + voorlichting VS Nieuwsbrief blok 1 versturen Start mediatorentaining 1 + 2 Week tegen het pesten Spelletjesmiddag 1
Oktober 1 t/m 31 6 20 20 20	Klassenrondes VS Mediatorentaining 3 + 4 Mediatorentaining 5 + 6 Spelletjesmiddag 2 Nieuwsbrief blok 2 versturen
November 3 t/m 11 24 24	Mediawijsheid (Mediamasters) Uitreiking mediatorentaining Spelletjesmiddag 3
December 8 15	Nieuwsbrief blok 3 versturen Spelletjesmiddag 4
Januari 19	Spelletjesmiddag 5
Februari 2 23	Nieuwsbrief blok 4 versturen Spelletjesmiddag 6
Maart 1 t/m 30 16 30	Lessen kriebels in je buik Nieuwsbrief blok 5 versturen Spelletjesmiddag 7
April 1 t/m 30 20	Klassenrondes VS Spelletjesmiddag 8
Mei 11 25	Nieuwsbrief blok 6 versturen Spelletjesmiddag 9
Juni 29	Spelletjesmiddag 10
Juli 6	Spelletjesmiddag 11

AVG

Op Het Lichtbaken wordt zorgvuldig omgegaan met de privacy van onze leerlingen en hun ouders. In het privacyreglement van Het Lucasonderwijs is beschreven hoe de school omgaat met haar leerlinggegevens en wat de rechten zijn van ouders en leerlingen. De documenten voor 'privacy' en 'social' kunt u terugvinden op onze website: <https://bshetlichtbaken.nl> . Daarnaast kan het reglement, het Protocol Sociale Media en de contactpersonen terugvinden op de website van Lucas Onderwijs.

Burgerschapsvorming

Scholen zijn sinds 2006 wettelijk verplicht een bijdrage te leveren aan burgerschapsvorming. De inspectie verwees destijds onder andere naar de Vreedzame School als positief voorbeeld.

Voor onze school betekent burgerschapsonderwijs het volgende:

Middels de lessen van de Vreedzame School wordt er gewerkt aan het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de Nederlandse democratische samenleving. Daarom wordt onze Vreedzame School in zijn geheel gezien als betekenisvolle oefenplaats voor burgerschapscompetenties, waarbij de school samenwerkt met de ouders en de buurt voor een samenhangende opvoedgemeenschap. Het Lichtbaken is een school voor kinderen uit de wijk.

Bijlagen

Bijlage 1 Praatplaat 'Ons Pestprotocol'

